

Čís. 7567.

Hodnota předmětu rozepře o výmaz kauční hypoteky řídí se výší celé pohledávky, nikoliv jen onou její částí, která již vznikla v mezích kauční hypoteky.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1927, R I 1021/27.)

Žalobu o výmaz kauční hypoteky za 230.000 Kč zadal žalobce na okresním soudě v M. a opíral příslušnost o § 91 a 95 j. n., oceniv předmět rozepře na 5.000 Kč. Žalovaný namítl věcnou nepříslušnost soudu, tvrdě, že úvěrová pohledávka jest po právu penízem 114.571 Kč 12 h a žalobkyně již sama uznala 30.000 Kč, pročež prý pro žalobu jest příslušným krajský soud. Námitku věcné nepříslušnosti soud první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl.

Nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobkyně domáhá se žalobou toliko knihovního výmazu zástavního práva. Jde tudíž o žalobu, mající za předmět jen zástavní právo podle § 57 j. n. Pro ocenění předmětu sporu při takových žalobách je podle právě řečeného místa zákona rozhodna — mimo případ menší ceny zástavy, o něž tu nejde — výše pohledávky. Ta činí v souzeném případě 230.000 Kč. Je tudíž pro ni podle §§ 49 a 50 j. n. věcně příslušným sborový soud. Nesejde na tom, že jde o zástavní právo pro pohledávku úvěrní (kauční hypoteku). Zákon nerozeznává mezi různými druhy pohledávek a nestanoví výjimku pro úvěrní pohledávky, ať již zcela nebo z části vybrané nebo nevybrané. Platí proto též pro úvěrní pohledávky zásada, že rozhodnou je výše pohledávky. Dovolací rekurs je na omylu, míně, že se výše (cena) úvěrní pohledávky řídí podle části pohledávky, jež v mezích kauční hypoteky již vznikla, a že úvěrní pohledávka je úplně bez ceny, když, jako prý tuto, pohledávka v mezích kauční hypoteky vůbec ještě nevznikla. I při kauční hypotece nutno — mimo případ menší ceny zástavy — přihlížeti k plné její výši, třebaže v jejích mezích skutečná pohledávka vůbec ještě nevznikla. Neboť případ, že vtělenému zástavnímu právu neodpovídá žádná skutečná pohledávka, může nastati i u jiných než kaučních hypotek, na př. když pohledávky, k nimž se vztahuje, zanikly, ve kterýchžto případech použití § 57 j. n. jistě není pochybné (srov. též nařízení ministerstva financí ze dne 18. července 1906, čís. 84.722/5, věstník ministerstva spravedlnosti z roku 1906, strana 285). Mimo to nelze ani tvrditi, že ještě nevyužitá úvěrní hypoteka jest bez ceny, přihlíží-li se k § 224 ex. ř., podle něhož jest onu část nejvyššího peníze úvěrní hypoteky, jež vzniklými již pohledávkami není vyčerpána, po případě tedy i celou úvěrní pohledávku ani z části ještě nevyčerpanou, vyrovnati tím, že se přiměřená hotovost

přikáže z rozdělované podstaty a uloží na soudě, takže úvěrní hypoteka může takto dojít platnosti. Platí tudíž i pro úvěrní hypoteku předpis § 57 j. n. Předpis ten je velící, zavazuje tudíž též žalobkyni. Odchylné její ocenění předmětu sporu nemá proto pro řešení otázky o soudní příslušnosti právního významu.

Čís. 7568.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Jde o příhodu v dopravě ve smyslu § 1 zákona, byl-li kdo zraněn neočekávaným přiražením dveří u vagonu (čtvrt hodiny před odjezdem vlaku); s hlediska § 2 zákona nestačí, že bylo dokázáno, že dveře nepřirazil nikdo ze zřízenců zaměstnaných v době úrazu přímo u vlaku, v němž se úraz stal, nýbrž dráha musí dokázati, že dveře vagonu nepřirazil ani nikdo z jejího personálu, zaměstnaného tou dobou na stanici.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1927, Rv I 389/27.)

Žalobkyně nastoupila do osobního vlaku na hlavním nádraží plzeňském. Asi čtvrt hodiny před odjezdem vlaku chtěla ještě z vagonu sestoupiti. Při sestupu byly dveře vagonu zvenčí prudce přiraženy, čímž byla žalobkyně na noze poraněna. Žalobní nárok na náhradu škody proti československému státu procesní soud první stolice neuznal, odvolací soud uznal důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce vytýká dovolání odvolacímu soudu, že nesprávně posoudil věc, řídě se názorem, že jde o příhodu v dopravě ve smyslu § 1 zákona o ručení železnic čís. 27/1869. Podle nesporných zjištění prvního soudu, která odvolací soud převzal a právnímu posouzení v tomto směru položil za základ, utrpěla žalobkyně poranění na pravé noze prudkým přiražením postranních dveří u vagonu ve chvíli, kdy otevřenými dveřmi chtěla vystoupiti, by na kohosi zavolala. Nehoda tato přihodila se žalobkyni nejméně čtvrt hodiny před odjezdem vlaku. Soud dovolací souhlasí s názorem odvolacího soudu, že přiražení dveří za okolností právě vyličených jest příhodou v dopravě ve smyslu § 1 citovaného zákona, jelikož neočekávané přiražení dveří čtvrt hodiny před odjezdem vlaku jest událostí, odchylojící se od normálně obvyklého způsobu dopravy, jenž předpokládá nerušené nastupování a vystupování cestujících na stanici. Pro řešení otázky, zda jde o příhodu v dopravě, je proto bezvýznamným názor dovolatelčin, že nebylo přímo prokázáno, že dveře vagonu zavřel službu konající zřízenec dráhy, okolnost tato mohla by přijíti v úvahu jen s hlediska uplatňovaného vyvíňovacího důvodu podle § 2 zákona o ručení železnic. Podle ustanovení § 2 zmíně-